

Srce Slovenije: danes daje upanje, jutri blagostanje

Po svoje smo socialno podjetje, četudi kot razvojni center ne delujemo na čisto običajen podjetniški način, pravi direktorica Razvojnega centra Srca Slovenije **Aleksandra Gradišek**. A prav kot razvojni center, ki kot neprofitni d. o. o. ni zavezan ustvarjanju dobička, imajo možnost in priložnost, da na terenu razberejo potrebe,

pripravijo primerne programe, dobijo zanje sredstva in načrte izpeljejo.

Ko je leta 2000 takrat kot zaposlena v uradu litijskega župana Aleksandra Gradišek predlagala ustanovitev lokalnega podjetniškega centra za pospeševanje malega gospodarstva v Litiji, je želela spodbujati povezovanje med obrtniki in podjetniki. A se je izkazalo,

Leta 2000 je Center za razvoj Litije, predhodnika Razvojnega centra Srca Slovenije, vodila sama. Danes v razvojnem centru deluje ekipa stalnih in zunanjih sodelavcev, katerih cilj je omogočiti ljudem dobro življenje.

S povezovanjem in promocijo želijo okrepiti moč lokalnih skupnosti, malih družinskih podjetij in okolju, v katerem delujejo, dajati razvojni utrip.

*Cilj znamke ni dobiček, ampak kakovosten razvoj lokalne skupnosti in s tem vsakega posameznika. Učinki so vsak dan bolj vidni. **Martina Budal***

da je lokalnih skupnosti, ki so prepoznale njene zamisli kot prave, še več. Med seboj je začela povezovati občine, kmete, šole, vrtce, društva, ponudnike turističnih storitev ... Sprva je delala sama, nato je preko javnih del dobila nove sodelavce, danes je v stalni ekipi zaposlenih 14 visoko izobraženih ljudi. Prizadevajo si

za lansiranje novih idej in znanj v okolje in povezovanje različnih ciljnih skupin v javnem in zasebnem sektorju.

Vir moči so tudi mala družinska podjetja

Litija je bila še pred nekaj leti kraj, od koder so ljudje odhajali. Statistično je sicer del osrednjeslovenske regije, kjer je vsega dovolj, a realnost je bila v dolini precej drugačna. Litija ni močno industrijsko središče, nima velikih podjetij, ki bi bile hrbtenica lokalnega gospodarstva, pravi Gradiškova. »Naša moč leži v malih družinskih podjetjih,

ki skrbijo za ohranjanje in razvoj podeželja.«

Velik interes lokalnih kmetov za sodelovanje in povezovanje je leta 2004 botroval nastanku Zadruga za razvoj podeželja Jarina. Kmetje so namreč hitro prepoznali prednost povezovanja in skupne promocije, in ker je naslednji korak trženje izdelkov, ki ga ni mogoče izvajati preko razvojnega centra, je Gradiškova poiskala način, da svoja prizadevanja nadgradijo. »Jarina je bila prva v Sloveniji, ki se je organizirala tako, da je dobavljala hrano v javne institucije,« se spominja. Danes svežo zelenjavo distribuirajo poleg Litije tudi v Kamnik, Ivančno Gorico, Grosuplje, Dol pri Ljubljani, Zagorje, Ljubljano ...

Na pobudo kmetov grede sedaj korak naprej, razvijajo blagovno znamko prehrabnih izdelkov Srce Slovenije in kmalu nameravajo vzpostaviti prva prodajna mesta. »Zdi se nam, da so ljudje ozavešeni in kupujejo domačo hrano in so pripravljeni dati za to nekaj več. Mi kmetom preko Jarine plačujemo pošteno ceno,« pravi Gradiškova. Dodaja, da velikim trgovskim sistemom s ceno sicer ne morejo konkurirati, kar je ovira tudi pri vstopu v šole, vrtnice ali domove za ostarele, kjer je cena za količino glavno merilo izbora. Če bi upoštevali še kakovost in hranilno vrednost, bi se hitro izkazalo, da smo cenovno enakovredni, dodaja Gradiškova.

Ne delajo študij, delajo za ljudi

Razvojni center je sicer neprofitni d. o. o. in kot tak zavezan ustvarjanju pozitivne niče. Zato in zaradi smelosti Gradiškove pri pridobivanju evropskih sredstev, ki jih dopolnjujejo z denarjem iz občinskih proračunov, ostaja brezplačnih večina storitev, ki jih ponujajo končnim uporabnikom. »Dokler bomo uspeli zagotavljati financiranje na tak način, bodo brezplačni tudi ostali,« pravi Gradiškova. Po podpisu prvih partnerstev z ostalimi občinami so dve leti in pol vlagali, da so prišli v mednarodne mreže. A se je delo obrestovalo, danes je razvojni center prepoznan kot zaupanja vreden partner, ki uresničuje zastavljene projekte tako, da so rezultati vidni na terenu. »Ne delamo projektov zato, da bi izdali neke študije, ampak zato, da bi nekaj dali okolju,« je odločna Gradiškova.

Tako ljudem prinašajo priložnosti in jim pomagajo pri razvoju, če to želijo, vedno pa je od njih samih odvisno, ali bodo zraven ali ne, pravi sogovornica. Razvojni projekti, ki so bistvo dela razvojnega centra, so narejeni tako, da

Zakaj znamka Srce Slovenije?

Ker povezani dosežemo več kot sami. Biti del Srca, pomeni biti močnejši. Srce Slovenije je znamka s poslanstvom krepitve ustvarjalnega potenciala prostora in kakovosti bivanja. Sooblikuje območje, v katerem človek rad deluje, ustvarja in živi. Zato povezuje posameznike, iniciative, projekte in občine, ki omogočajo edinstvene izkušnje in doživetja. Tako tistim, ki so v tem okolju doma kot tistim, ki vanj vstopajo z različnimi pričakovanji in cilji. Prepleta področja turizma, podjetništva in okolja v najširšem smislu. Povečuje prepoznavnost izdelkov, storitev in ponudbe geografsko zaokroženega območja in pomaga dosega višjo dodano vrednost.

ne prinašajo dobička, ampak dobrobit lokalnemu okolju. »Ne gledamo toliko na to, koliko denarja se obrne, ampak kaj se z denarjem naredi in koliko ima od tega okolje,« dodaja. Če ustvarijo dobiček, ga namenijo novim razvojnim dejavnostim. In idej ekipi razvojnega centra nikoli ne zmanjka. Poleg turizma in samooskrbe s hrano delajo projekte na področju energetske samooskrbe, velik potencial vidijo v medgeneracijskem sodelovanju in aktivnem staranju prebivalstva. »Naše občine spodbujamo k razmišljanju, kako se organizirati, da bo jutri problem starajočega se prebivalstva, ki želi živeti doma, ne v domu starejših občanov, čim manjši,« pravi sogovornica.

Čeprav je ustanoviteljica razvojnega centra trenutno samo občina Litija, je povezovanje bistveno širše. Hitro se je namreč pokazalo, da je za dobro delo treba k sodelovanju pritegniti več ljudi. Ko so leta 2006 okrog geometričnega središča Slovenije na Vačah v obliki srca zarisali in geografsko zamejili območje s premerom 50 kilometrov, ki naj bi predstavljalo znamko Srce Slovenije, je nastala združba različnih občin, ki sega od Kamnika preko Ivančne Gorice do Zagorja. Znamka Srce Slovenije je dala prostoru, ki je na prvi pogled precej nepovezan, skupno identiteto, pravi Gradiškova, danes pa je vse več govora o tem, da se ne bi več geografsko omejevali, saj je predvsem med dolenjskimi občinami veliko zanimanja za sodelo-

vanje. Aleksandra Gradišek z ekipo vsako leto predlaga letni program dela, ki ga občine po različnih ključih sofinancirajo. Gre predvsem za mehke vsebine, kjer ni slavnostnega rezanja trakov, izboljšajo pa življenje prebivalcev v sodelujočih občinah in ljudem omogočajo izhodišča za razvoj. Taki projekti so na primer promocija karavaninga kot alternative odpiranju prenočišč in hotelov ali zaris kolesarskih poti po srcu Slovenije, ki vodijo mimo številnih znamenitosti in ponudnikov turističnih storitev. Znamka Srce Slovenije omogoča da se posamezniki razvijajo, učinkiti so vsak dan bolj vidni. »Dobiš nazaj darilo, vidiš, da delaš prav, da pomagaš, ker so ljudje srečni in zadovoljni,« pravi Gradiškova.

»Vidim izzive in želim pomagati«

Naprej jo ženeta vztrajnost in spodbuda s terena. »Sem človek, ki vidi izzive in želi ljudem pomagati,« pravi sogovornica.

Odločena je, da bodo v centru še naprej dajali utrip območju srca Slovenije, idej je namreč več kot dovolj. »Kar nas posebej veseli, je, da je vedno več ljudi, ki podobno razmišljajo, zato je še večji užitek ustvarjati,« dodaja. »To je prava mreža, to je prava zgodba,« zaključuje podjetna in k ciljem usmerjena Aleksandra Gradišek, ki dokazuje, kaj vse je mogoče udejanjiti, če je v središču dela srce. ■

Moja formula za uspeh

»Močna vizija, vztrajnost in to, da verjameš v ljudi, ki v tem prostoru živijo.«

Moja največja napaka

»Ničesar ne obžalujem, tudi če je bila manjša napaka, smo se iz tega nekaj naučili.«